

METÓDA ŠIESTICH MYSLITEĽSKÝCH KLOBÚKOV

Metódu šiestich mysliteľských klobúkov vymyslel Edward de Bono, ako nástroj k vedeniu diskusie, školenia, alebo obchodných stretnutí. Každý z týchto klobúkov predstavuje myšlienkové pochody – od konštruktívneho, emocionálneho, až po kreatívny a určuje spôsob, ako o veciach diskutovať. Problémy možno skúmať z rôznych uhlov. Ide o to ako prísť na čo najefektívnejšie riešenie. Každý sme zameraný na istý typ myslenia. Práve preto je dôležité viesť diskusiu tak, aby boli tieto schopnosti využité čo najlepšie, ale hlavne v správnom čase a kontexte.

Klobúky sú pomyselné nástroje a predstavujú spôsoby, akými sme schopní riešiť úlohy. Výmena klobúka znamená zmenu postoja k problému.

Biely klobúk – predstavuje len čisté informácie a fakty.

Červený klobúk – inštinktívne reakcie a emócie.

Čierny klobúk – kritické, negatívne posudzovanie, hľadanie nezhôd.

Žltý klobúk – pozitívny prístup, hľadanie zhody.

Zelený klobúk – predstavuje nápady, kreativitu, nové riešenia.

Modrý klobúk – je o celkovom nadhľade.

Ako klobúky fungujú v praxi? Predstavte si, že vediete rokovanie o novom produkte, ktorý chcete uviesť na trh.

Biely klobúk – informácie a fakty

Účastníci predkladajú len fakty, alebo informácie, ktoré s problémom priamo súvisia a ktoré sú potrebné k vyriešeniu úlohy.

Príklady:

- produkt bude určený pre školy
- potrebujeme, aby náklady na výrobu nepresiahli túto sumu

Červený klobúk

Na vyjadrenie svojich emócií by účastníci nemali mať viac ako 30 sekúnd, aby išlo naozaj len o prvotné pocity a reakcie. Takýto zber emócií je dobrý na tvorbu nápadov, alebo problémov, ktoré by mohli neskôr skomplikovať úlohu. Pravdaže je užitočný len vtedy, ak ide o emócie, ktoré s predmetom diskusie priamo súvisia.

Napríklad:

- mám pocit, že je táto úloha je na mňa príliš náročná
- myslím si, že do daného termínu nestihneme urobiť prototyp

Čierny klobúk – určovanie chýb

Účastníci spomenú možné riziká a nezhody. Každý sa pokúsi uviesť riziko, ktoré by mohlo projekt skomplikovať. Používanie čierneho klobúka je pre ľudí prirodzené. Problém je v tom, že tento spôsob myslenia používame aj vtedy, keď to nie je potrebné a často sa stáva, že celkom zastaví myšlienkový tok iných osôb, alebo sa použije skôr, ako sa do diskusie vtiahnu všetky fakty.

Príklady:

- na trhu je príliš veľa výrobcov s rovnakým produktom
- výrobok nebudeme môcť ponúkať do niektorých krajín, pretože nezískame potrebný certifikát

Žltý klobúk – pozitívny prístup

Je to presný opak čierneho klobúka. Každý by mal predniesť výhody spojené s riešením produktu, ale rovnako ako u čierneho klobúka, by mali byť prezentované konštruktívne.

Napríklad:

- tento produkt by nám na trhu zlepšil prestíž
- vedeli by sme ho ponúknuť za nižšiu cenu ako konkurencia, to nám zabezpečí predajnosť

Zelený klobúk – nové nápady

Klobúk by mal všetkých povzbudiť ku kreatívnejším riešeniam. Mal by sa používať na preklopenie argumentov, ktoré padli po použití čierneho klobúka.

Napríklad:

- mohli by sme to prezentovať spolu s produktom ktorý sa osvedčil
- na výrobu môžeme použiť novšiu technológiu

Modrý klobúk – celkový pohľad

Modrý klobúk by mal po celú dobu nosiť na hlave ten, kto vedie diskusiu, alebo rokovanie. Má slúžiť na to, aby bolo po celý čas zabezpečené stanovenie cieľov, spôsob k ich dosiahnutiu a vyhodnotenie doterajšieho stavu. Z času na čas by ho mal mať na hlave každý.

Napríklad:

- poďme si zhrnúť, čo sme urobili doteraz
- poďme sa baviť o možných obchodných rizikách (výzva k nasadeniu čierneho klobúka)

Najlepšie je teda začať s modrým klobúkom, aby všetci boli oboznámení, prečo bolo stretnutie zvolané a čo je jeho cieľom. Potom sa môže prejsť na biely klobúk, aby sa zhrnuli všetky fakty a hneď na to na červený klobúk, aby zo seba ľudia dostali svoje názory a spontánne reakcie. Žltý, alebo zelený klobúk podnieti nápady na riešenie, čo môže

viest' ku kritickým bodom (čierny klobúk). Takto sa vystriedajú všetky klobúky a zaistí sa, že každý z diskutujúcich zameria svoju pozornosť na tie najdôležitejšie prvky problému.

Na základe metódy šiestich mysliteľských klobúkov vznikajú kurzy pre projektových manažérov, aby bola použitá správne. Existuje niekoľko fínt, ako si ňou pomôcť vo vyhrotených situáciách. Napríklad, ponechať niekomu čierny klobúk dlhšie ako je normálne povolené, ale hneď na to mu nasadiť žltý klobúk. Termín nasadenia klobúka je dobrý aj na prelomenie zábran. Hovorca neposudzuje riziká projektu z pozície človeka s negatívnym prístupom k veci, ale z pozície klobúka, ktorý práve dostal.

Anna Kiliánová

